

Pokání Ninivanů

I stalo se slovo Hospodinovo k Jonášovi podruhé: „Vstaň, jdi do Ninive, toho velikého města, a svolávej v něm, co ti uložím.“ Jonáš tedy vstal a šel do Ninive, jak mu Hospodin uložil. Ninive bylo veliké město před Bohem; muselo se jím procházet tři dny. Jonáš vešel do města, procházel jím jeden den a volal: „Ještě čtyřicet dní, a Ninive bude vyvráceno.“ I uvěřili ninivští muži Bohu, vyhlásili půst a oblékli si žíněné suknice od největšího až po nejmenšího. Když to slovo proniklo k ninivskému králi, vstal ze svého trůnu, odložil svůj plášť, zahalil se do žíněné suknice a sedl si do popela. Potom dal v Ninive rozhlásit: „Podle vůle krále a jeho mocných rádců! Lidé ani zvířata, skot ani brav ať nic neokusí, ať se nepasou a nepijí vodu. Ať se zahalí do žíněné suknice, lidé i zvířata, a naléhavě ať volají k Bohu. Každý ať se odvrátí od své zlé cesty a od násilí, které mu lpí na ruku. Kdo ví, možná že se Bůh v lítosti obrátí a odvrátí od svého planoucího hněvu a nezahyneme.“ I viděl Bůh, jak si počínají, že se odvracejí od své zlé cesty, a litoval, že jim chtěl učinit zlo, které ohlásil. – A neučinil tak.

Bůh – Hospodin se rozhodl ukončit existenci hříšného města Ninive – hlavního města Asyrské říše. Toto město bylo založené podle biblické tradice Nimrodem na východním břehu Tigridu naproti nynějšímu Mosulu. Ochranným božstvem tu byla pohanská bohyně Ištar, již vystavěl už koncem 3. tisíciletí před Kristem chrám Maništu, král semitské dynastie Akkadské. V době proroka Jonáše tu byly dva skvostné paláce, pevné hradby a vodovod. Velkolepá knihovna obsahovala 22 tisíc hliněných tabulek, částečně kopií památek starobabylonských. Prorok Nahum nazývá Ninive městem vražedným, pro mnohé krvavé války proti sousedům a pro ukrutnosti vítězů, kteří utínali poraženým ruce, nohy, uši...

Než Bůh pyšné město Ninive potrestá – zničí, chce to jeho obyvatelům, prostřednictvím Jonáše, oznámit. Může nás to překvapit. Vždyť Asyřané jsou úhlavní nepřátelé Izraelců, a tak bychom čekali, že Hospodin bude spíše na straně svého lidu. Bůh však jedná jinak, než bychom si představovali. Jde mu o všechny lidi. Všem lidem dává šanci.

Jonáš je prorok, který žil podle 2. knihy Královské 14,25 za panování severoizraelského krále Jarobeáma II. Bylo to v osmém století před Kristem. Bůh tehdy předpověděl skrze Jonáše, že Izrael získá zpět některá území, která dříve ztratil, což se také stalo. To bylo pro Jonáše velmi podstatné, protože na základě splněné předpovědi byl označen za pravého proroka.

Jméno Jonáš (hebrejsky jóna) znamená holubice. Holubice je v Bibli zvěstovatelkou konce soudu a začátku nového života. (Noemova archa – holubice se nakonec k Noemovi nevrátila, protože už skončila potopa – soud, a ona může zase volně žít v obnovené přírodě.)

Jonáš je původně hlasatelem příchodu soudu a zároveň právě skrze něho zřejmě působí Bůh na hříšné obyvatele Ninive. Jak je možné, že ti krutí, nemilosrdní Asyřané berou Jonášovu zprávu hned tak vážně? Nevíme. Můžeme se jen domnívat, že sám Bůh se dotkl, skrze Jonášova slova, jejich srdcí. Slovo Boží mělo najednou u pohanů nesmírnou váhu. Král i jeho poddaní jednají v obrovské úzkosti. Uvědomují si, že jediné, co je může zachránit, je Boží milosrdenství. A Bůh jejich volání o odpuštění vyslyšel.

Na příběhu ninivských je vidět, že každý má šanci. Bůh je nesmírně milosrdný a volá každého člověka k sobě. Někoho osobně, jiného prostřednictvím druhého. Dává člověku naději. Dává člověku další možnost. Záleží však také na nás, jestli chceme slyšet.

/Slovo na neděli 24. 1. 2021 Dana Kalivodová/